

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2001/368

Karar Sayısı : 2002/17

Karar Günü : 15.1.2002

R.G. Tarih-Sayı :27.03.2002'de tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu

İTİRAZIN KONUSU : 9.6.2000 günlü 601 sayılı "Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin Anayasa'nın 7., 87., 91., 130. ve 135. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

601 sayılı "Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"ye dayanılarak çıkarılan "Uzman Mühendis ve Uzman Mimar Belge Yönetmeliği"nin iptali istemiyle açılan davanın temyiz aşamasında itiraz konusu KHK'nin Anayasa'ya aykırılığı savının ciddi olduğu kanısına varan Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU KHK KURALLARI

İtiraz konusu 601 sayılı Kanun Hükmünde Kararname şöyledir:

1- "Madde 1- 17/6/1938 tarihli ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 7- 1 inci maddede sayılan diploma ve belgelerden birine sahip olmayanlar Türkiyede mühendis veya mimar unvanı ile çalışamazlar. Mühendis ve mimarların uzmanlık gerektiren mühendislik ve mimarlık hizmetleri için 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununda belirtilen uzman mühendis veya uzman mimar belgesine sahip olmaları gereklidir.

Kurumlar, kuruluşlar, gerçek ve tüzel kişiler; yapacakları veya yaptıracakları mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin önemi ve özelliğine göre ülke çapında depreme dayanıklı çağdaş bir yapılaşmanın sağlanmasını teminen uzman mühendis veya uzman mimar çalıştırabilirler veya çalıştırılmasını isteyebilirler."

2- "Madde 2- 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

"Ek Madde 5- Mühendis ve mimarlara, meslek alanlarına giren konularda hizmet kalitesini yükseltmek amacıyla belirli bir deneyim ve meslek içi eğitiminden sonra ilgili meslek odasınca uzman mühendis veya uzman mimar belgesi verilir.

Ek Madde 6- Uzman mühendis ve uzman mimar belgesi almak isteyenler, ilgili meslek odasınca tespit edilen ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin onayladığı uzmanlık alanları ile ilgili konularda sınava tabi tutulurlar. Bu sınav, ilgili meslek odası tarafından yazılı olarak yapılır.

Sınav komisyonu, ilgili meslek odası tarafından 7 asil ve 7 yedek üyeden oluşturulur. Üyeler, meslek disiplinleri ve uzmanlık alanları dikkate alınarak; 3 asil ve 3 yedek üye ilgili bakanlıklardan, 3 asil ve 3 yedek üye Yükseköğretim Kurulundan, 1 asil ve 1 yedek üye ilgili meslek odasından seçilir. Komisyonun asil üyeleri kendi aralarından bir üyeyi komisyon başkanı seçer.

Sınav komisyon üyelerinin, uzman mühendis veya uzman mimar unvanına sahip olmaları ve mesleklerinde fiilen 15 yıl çalışmış veya bu kadar süre öğretim üyeliği yapmış olmaları şarttır.

Birden fazla sınav komisyonu oluşturulabilir. Sınav komisyon üyeleri üç yıl için seçilir, süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

Ek Madde 7- Uzman mühendis veya uzman mimar olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

- a) Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin ilgili meslek odasına üye olmak,
- b) Yüz kızartıcı bir suçtan hüküm giymemiş olmak,
- c) İlgili meslek alanlarında, uzman mühendisler veya uzman mimarlar denetiminde en az 5 yıl meslek deneyimi edinmek ve bunu belgelemek,
- d) İlgili meslek odalarınca düzenlenen belge edinmeye yönelik meslek içi eğitim programına katılmış olmak,
- e) Uzman mühendis ve uzman mimar sınavında başarılı olmak.

Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanlarda ilgili meslek odasına üye olma şartı aranmaz.

Meslek içi eğitim programlarının usul ve esasları, sınav komisyonunun çalışma usulleri, sınav esasları, sınav konuları, eğitim programına katılım ve sınav giriş ücretlerinin belirlenmesi, uzman mühendis veya uzman mimar yanında çalışma şekli ve süresi, uzmanlık belgesi verilmesi, süresi, yenilenmesi, iptali ile ilgili hususlar ve mesleki deneyim için gerekli şartlar, Birliğin görüşü alınarak, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir."

3- "Madde 3- 6235 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"Geçici Madde 6- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte en az 5 yıllık deneyimi bulunan mühendis veya mimarlar için, 2 yıl süreyle müracaatları halinde ek 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendindeki koşul aranmaz.

Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte 12 yıl ve daha fazla mesleki deneyimi bulunan başvuru sahiplerine;

- a) Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin ilgili meslek odasına üye olmaları,
- b) Yüz kızartıcı bir suçtan hüküm giymemiş olmaları,

durumlarında ilgili meslek odasının eğitim programına ve sınava tabi tutulmadan uzmanlık alanları dikkate alınarak uzmanlık belgesi verilir.

Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışan mühendis ve mimarlar için üyelik şartı aranmaz.

Mesleki deneyim için gerekli şartlar yönetmelikle belirlenir.

Geçici Madde 7- Sınav komisyonunun ilk defa oluşturulmasında uzman mühendis veya uzman mimar olma şartı aranmaz."

4 - "Madde 4 - Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer."

5- "Madde 5 - Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür."

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Ahmet AKYALÇIN ve Enis TUNGA'nın katılımlarıyla 12.9.2001 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle uygulanacak kural sorunu görüşüldü.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddî olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve Mahkeme'nin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Bakılmakta olan davada iptali istenen Yönetmelik itiraz konusu 601 sayılı KHK'nin 2. maddesiyle 6235 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 7 ile 3. maddesiyle aynı Yasa'ya eklenen Ek Madde 6'ya dayanılarak çıkarıldığından KHK'nin bu maddeler dışında kalan kuralları davada uygulanmayacağından bunlara ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddine, itirazın esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen KHK kuralları, aykırılık savına dayanak yapılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

9.6.2000 günlü 601 sayılı "Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin; 2. maddesiyle 27.1.1954 günlü, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'na eklenen Ek Madde 7, 3. maddesiyle de aynı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 6, 29.6.2001 günlü, 4708 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin (b) bendi ile yürürlükten kaldırıldığından konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığı yolunda karar verilmesi gerekir.

V- SONUÇ

9.6.2000 günlü 601 sayılı "Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin;

A- 2. maddesiyle 27.1.1954 günlü, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'na eklenen Ek Madde 7,

B- 3. maddesiyle 6235 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 6,

29.6.2001 günlü, 4708 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin (b) bendi ile yürürlükten kaldırıldığından KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, 15.1.2002 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Ali HÜNER
Üye	Üye	Üye
Fulya KANTARCIOĞLU	Rüştü SÖNMEZ	Ertuğrul ERSOY
Üye		Üye
Tülay TUĞCU		Enis TUNGA